

ПІДСУМКОВИЙ ЗВІТ ЩОДО ЯКОСТІ ДАНИХ ВИБІРКОВОГО ОБСТЕЖЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ В 2015 РОЦІ

ПЕРЕДМОВА

Мета підготовки підсумкового звіту – надання інформації, що характеризує якість даних, яка не залежить від результатів конкретного циклу обстеження сільськогосподарської діяльності населення і яка визначена його методологією, процедурами обробки даних та опрацювання показників тощо.

Обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості (далі – обстеження СГД) здійснюють на постійній основі на базі загальноприйнятих міжнародних стандартів. Це комплексне дослідження, яке об'єктивно відображає структуру, обсяги та динаміку сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості.

1. ПІДСУМКИ АНАЛІЗУ ПИТАНЬ ЯКОСТІ

1.1. Відповідність/ Релевантність

Відповідність/ Релевантність – статистичні дані повинні задовольняти поточні та потенційні потреби користувачів [1].

Явище, що спостерігається	Сільськогосподарські характеристики та основні показники сільськогосподарської діяльності населення: склад та розмір земельних ділянок, які використовує сільське населення, якість ґрунтів цих ділянок за оцінкою їхніх господарів, склад сільськогосподарських угідь, структура посівних площ під урожай поточного (звітного) року, наявність багаторічних насаджень, сільськогосподарських тварин, техніки та господарських споруд, а також способи обробки землі, застосування певних прийомів та заходів для підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, залучення найманих працівників; урожайність сільськогосподарських культур, рух поголів'я сільськогосподарських тварин, середній вихід продукції тваринництва, витрати кормів, продаж сільськогосподарських продуктів власного виробництва, залишки окремих продуктів у домогосподарствах.
Періодичність	Починаючи з 2000р., раз на рік – основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості, щомісячно – основні показники їхньої сільськогосподарської діяльності.

Дизайн вибірки	Територіальна вибірка діє протягом п'яти років з травня 2013 року по квітень 2018 року. Вона побудована як імовірнісна, стратифікована, багатоступенева, з використанням механізму відбору територіальних одиниць з імовірністю, пропорційною розміру. Застосовують щорічну ротацію домогосподарств. Обсяг щорічної вибірки домогосподарств для обстеження їх сільськогосподарської діяльності складає 28236.
Основа вибірки	Погосподарський облік у сільських, селищних та міських радах у частині обліку домогосподарств, місце проживання яких зареєстроване на їхній території (об'єкти погосподарського обліку першого типу) й у володінні та користуванні яких є земельні ділянки, отримані ними відповідно до норм чинного законодавства. Основу вибірки домогосподарств щорічно актуалізують перед процедурою відбору. Відбір адрес домогосподарств здійснюють з використанням процедури стратифікованого багатоступеневого імовірнісного (випадкового) відбору.
Обробка даних	Регіональний рівень – уведення до ПЕОМ та формально-логічний контроль даних обстеження, отримання попередніх основних відносних показників. Центральний рівень – основні етапи подальшої обробки даних: повторний контроль та чищення, редагування даних, їхня агрегація, формування остаточних зведених масивів даних для подальшого розрахунку показників.
Оцінювання показників	Для поширення результатів обстеження СГД на сільське населення України, що здійснює сільськогосподарську діяльність, розраховують систему статистичних ваг. Статистичні ваги призначені для врахування при оцінюванні показників імовірностей включення домогосподарств до вибірки та фактичних рівнів їх участі в обстеженні, узгодження результатів обстеження із зовнішньою інформацією, зокрема з даними погосподарського обліку щодо загальної кількості сільських домогосподарств і загальної площі землі, якою вони володіють та використовують.

Програму обстеження сільськогосподарської діяльності складає система показників, яка характеризує потенціал та вклад сільських домогосподарств у забезпечення країни продовольством, враховує зміни, що відбуваються під час становлення ринкових відносин у економіці і, зокрема в галузі сільського господарства.

Основною метою обстеження СГД є забезпечення інформаційної бази для всебічного вивчення сільськогосподарської діяльності населення країни.

Цілі проведення обстеження:

- отримання сільськогосподарських характеристик домогосподарств, які проживають у сільській місцевості;
- спостереження за рівнем і обсягами виробництва основних видів сільськогосподарської продукції в сільських домогосподарствах;

- вивчення окремих питань ведення сільськогосподарської діяльності населення;
- забезпечення інформацією потреб макроекономічних розрахунків (у необхідних обсязі та якості);
- оперативне і повне інформування Уряду про економічні процеси, що відбуваються в сфері сільського господарства.

Результати обстеження СГД широко використовують на національному і регіональному рівнях. Основні користувачі інформації щодо сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості – органи державної влади, наукові установи, навчальні заклади, ЗМІ та громадяни. Основні результати обстеження наведені в друкованих виданнях і на офіційному Web-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua).

1.2. Точність/ Надійність

Точність/ Надійність – статистичні дані повинні бути точними і достовірними [1].

Надійність даних опитування домогосподарств, щодо їх основних сільськогосподарських характеристик визначена дією багатьох факторів, які призводять до виникнення двох груп похибок – похибок вибірки та невибіркових похибок. Головним джерелом похибок вибірки є специфіка вибіркових обстежень, яка полягає в обстеженні лише спеціально відібраної частини генеральної сукупності, а також власне дизайн вибірки. Основними джерелами невибіркових похибок є неповне охоплення генеральної сукупності, відмови респондентів від обстеження, похибки вимірювання, похибки обробки даних обстеження, похибка моделювання при оцінюванні показників тощо.

Для підвищення рівня надійності та зменшення можливого негативного впливу окремих джерел похибок на різних етапах обстеження СГД реалізовано систему різноманітних заходів, серед яких: щорічна актуалізація списків адрес домогосподарств для відбору та основних характеристик генеральної сукупності, контроль якості усіх етапів обробки даних обстеження СГД, коригування статистичних ваг для зменшення впливу відмов респондентів від участі в обстеженні тощо.

За результатами обстеження СГД (зокрема, базового інтерв'ю, проведеного у 2015 році), розраховані такі характеристики надійності, як граничні похибки вибірки та коефіцієнти варіації для оцінок значень показників:

- площа землі домогосподарств;
- середній розмір площі землі домогосподарства;
- поголів'я великої рогатої худоби;
- поголів'я корів;

- поголів'я свиней.

Вони обчислені як для рівня України, так і регіонів. Результати розрахунків характеристик надійності оцінок зазначених показників наведені у **Базовому звіті щодо якості результатів вибіркового обстеження СГД у 2015 році**, який розміщено на офіційному Web-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) [2].

Характеристики надійності свідчать, що отримані оцінки показників є точними для рівня України. Для регіонального рівня в цілому точність розглянутих оцінок є задовільною. Точність оцінок показників поголів'я худоби за регіонами є дещо гіршою, ніж для оцінок показників площі землі, що можна пояснити, головним чином, тим, що відбір домогосподарств здійснювався пропорційно розміру площі їхніх земельних ділянок.

1.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність та пунктуальність – статистичні дані повинні поширюватися своєчасно зі встановленою періодичністю [1].

Своєчасність і пунктуальність характеризуються часовими інтервалами і датами, але вони надають опис різних процесів. Своєчасність результатів обстеження відображає проміжок часу між датою закінчення підготовки даних (датою надання їх користувачам) і датою (періодом) реалізації події, явища або процесу, які описані даними. Чим коротший цей період, тим вище своєчасність. Пунктуальність характеризує проміжок часу між фактичною датою надання даних користувачам і визначеною датою, на яку їх потрібно було надати, з посиланням на дати, анонсовані в офіційних документах, наприклад, у Плані державних статистичних спостережень.

За матеріалами результатів опитування домогосподарств, які беруть участь в обстеженні СГД:

за програмою базового інтерв'ю щодо їх основних сільськогосподарських характеристик раз на рік готують бюлетень "Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості". Період між закінченням базового обстеження у травні 2015 року та датою публікації бюлетеня за його результатами склав 23 тижні;

за програмою щомісячного інтерв'ю щодо основних показників виробництва сільськогосподарської продукції для формування загальних підсумків роботи галузі сільського господарства за звітний місяць територіальні органи державної статистики здійснюють оцінку обсягів виробництва продукції сільського господарства господарствами населення. Період між закінченням щомісячного обстеження та датою формування

підсумків на регіональному рівні складає 5 днів. Крім того, раз на рік за матеріалами обробки даних щомісячного обстеження готують статистичний бюлетень "Основні показники сільськогосподарської діяльності домогосподарств у сільській місцевості". Період між закінченням останнього щомісячного обстеження та датою публікації бюлетеня за його результатами складає 26 тижнів.

Графік підготовки публікацій результатів обстеження, який затверджений Планом державних статистичних спостережень, дотримується.

На офіційному Web-сайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) розміщені "Каталог статистичних видань", в якому наведено терміни підготовки статистичних бюлетенів за матеріалами обстеження СГД, та "Графік оновлення матеріалів веб-сайту Держстату", в якому зазначено терміни розміщення на Web-сайті основних результатів обстеження.

1.4. Доступність та Зрозумілість/ Ясність

Доступність та Зрозумілість/ Ясність – статистичні дані мають представлятися у зрозумілій формі, поширюватися у придатному та зручному для використання вигляді, бути доступними усім користувачам на рівних умовах та супроводжуватися метаданими і відповідними поясненнями [1].

Результати опитування домогосподарств, які беруть участь у обстеженні СГД, надають користувачам у електронному вигляді. Користувачам доступна інформація про зведені характеристики та основні показники сільськогосподарської діяльності сільських домогосподарств у цілому для України, характеристики сільських домогосподарств у регіонах України та базовий звіт щодо якості результатів вибіркового обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості.

Доступ до публікацій надано одночасно для всіх категорій користувачів шляхом розміщення на офіційному Web-сайті Держстату.

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів даного обстеження, відповідного методико-методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

- адреса: 01023, м. Київ, МПС, вул. Шота Руставелі, 3
- телефон: 287-41-44;
- факс: 235-37-39;
- електронна пошта: L.Rabush@ukrstat.gov.ua,
Y.Emchenko@ukrstat.gov.ua;
- в Інтернеті: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

1.5. Послідовність/ Узгодженість та Зіставність/ Порівнянність

Послідовність/ Узгодженість та Зіставність/ Порівнянність – статистичні дані мають бути узгоджені, зіставні у часі, за регіонами і країнами. Має бути створена можливість для поєднання та спільного використання статистичних даних з різних джерел [1].

Властивість порівнянності даних є результатом дії цілого ряду чинників. Основні чинники, що визначають порівнянність певних показників, оцінених за результатами обстежень, можуть бути об'єднані у дві групи: концепції обстеження та методологія вимірювання.

Група концепцій вибіркового обстеження включає такі елементи, як система показників (їх зміст, визначення), одиниці спостереження, генеральна сукупність, основа вибірки, звітний період та періодичність обстеження, географічне охоплення, міжнародні та національні стандарти, що застосовують в обстеженні тощо.

Група методології включає дизайн вибірки, методи збору та обробки даних, оцінювання показників та ін.

Порівнянність даних значною мірою залежить від мети співставлення і, таким чином, не може бути гарантована заздалегідь виробниками даних. При здійсненні порівнянь результатів обстеження за географічними районами, угрупованнями або у часі слід мати на увазі наступне.

Обстеження СГД запроваджено у вересні 2000 року і з цього часу його проводять безперервно. Ним охоплені всі 476 адміністративні сільські райони країни. Генеральну сукупність даного обстеження складають домогосподарства, що мають у своєму володінні або користуванні землю і місце проживання яких зареєстровано на території сільських населених пунктів (сільські домогосподарства) – всього 4,7 млн. домогосподарств.

Обсяг щорічної вибірки домогосподарств для обстеження їх сільськогосподарської діяльності у раунді дії територіальної вибірки з травня 2013 року по квітень 2018 року становить 28236 одиниць.

Методологія обстеження СГД, основні визначення та концепції, які застосовують в цьому обстеженні, в цілому відповідають прийнятим в міжнародній статистичній практиці вимогам та рекомендаціям.

Узгодженість даних опитування домогосподарств щодо їх основних сільськогосподарських характеристик і показників з іншими (зовнішніми) даними передбачає можливість їх обґрунтованого комбінування, інтеграції, об'єднання з цими даними на основі відповідних статистичних методів і для різних використань. Узгодженість даних відображає проблему можливості порівняння (комбінування) показників, що характеризують, як правило, однакові або дуже близькі цільові сукупності, але отримані на основі різних джерел даних.

Для вирішення питання щодо узгодженості даних опитування із зовнішніми даними необхідно мати два масиви даних (мікродані або агреговані на певному рівні), що характеризують одне й те саме явище, та метадані, що відповідають зазначеним даним (опис концепцій, визначень, класифікацій, методологічного та методичного забезпечення та ін.)

Характеристиками узгодженості показників є результати співставлення показників площі землі домогосподарств, визначених у обстеженні СГД, та отриманих за підсумками державного статистичного спостереження за формою №6-сільрада "Окремі показники розвитку сільських, селищних, міських рад у галузі сільського господарства", що складають сільські, селищні, міські ради, на території яких розташовані сільські населенні пункти, для тих домогосподарств, місце проживання яких зареєстроване на території цих населених пунктів ("постійно проживаючі") і у володінні та користуванні яких є земельні ділянки (таблиця 1).

Таблиця 1

**Порівняння оцінок окремих показників
за результатами обстеження СГД і даними форми №6-сільрада**

Показник	Дані обстеження СГД (на кінець травня 2015 року)	Дані ф.№6-сільрада (на 01.01.2015)	Співвідношення даних обстеження СГД до даних ф.№6-сільрада, %
Площа землі домогосподарств, тис. га	5 560,4	6 852,0	81,2
Середній розмір землі домогосподарства, га	1,23	1,47	83,7

Різницю значень показників щодо площі землі домогосподарств можна пояснити з одного боку тим, що в обстеженні СГД, на відміну від форми №6-сільрада, відображена земля, яку фактично використовує домогосподарство, а не вся земля, надана йому згідно з чинним законодавством, з іншого боку – відрізком часу між датою, на яку складають форму №6-сільрада, а саме на 1 січня, і моментом проведення опитування за базовим інтерв'ю обстеження СГД у травні. За цей період частина домогосподарств передає свою землю в оренду, зокрема сільськогосподарським підприємствам і фермерським господарствам. Якщо взяти до уваги зменшення площі землі, пов'язане з орендними операціями (за даними обстеження СГД), то співвідношення за показником "Площа землі домогосподарств" становитиме 96,6%, показника "Середній розмір землі домогосподарства" – 100,0%.

2. ОГЛЯД МЕТОДІВ, ЩО ЗАСТОСОВАНІ ДЛЯ ОТРИМАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ОБСТЕЖЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості започатковано на постійній основі з 2000 року. Починаючи з 2004 року, в органах державної статистики була впроваджена нова система організації проведення вибірових обстежень населення (домогосподарств). В рамках цієї системи діє єдина уніфікована мережа фахівців з інтерв'ювання, які проводять одночасно три вибірові обстеження населення: сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості, умов життя домогосподарств і економічної активності населення. У зв'язку із закінченням терміну дії попередньої територіальної вибірки, впроваджена нова територіальна вибірка для проведення обстеження СГД у травні 2013 – квітні 2018 року.

Загальна схема формування вибіркової сукупності домогосподарств для обстеження СГД має такі основні етапи:

I етап	Визначення територіального охоплення та формування інформаційної бази для побудови територіальної вибірки
II етап	Стратифікація генеральної сукупності за регіонами (Автономна Республіка Крим, включаючи м. Севастополь, області), сільськими районами (490 районів), підстратами
III етап	Відбір первинних територіальних одиниць вибірки (сільських, селищних рад)
IV етап	Відбір домогосподарств: <ul style="list-style-type: none"> <i>крок 1</i> – складання списків адрес домогосподарств за даними погосподарського обліку <i>крок 2</i> – стратифікація домогосподарств за площею земельних ділянок <i>крок 3</i> – відбір адрес домогосподарств

Формування вибірки для обстеження СГД здійснюють на основі процедури стратифікованого багатоступеневого імовірнісного (випадкового) відбору в чотири основні етапи [3]:

- 1) виключення територій, що не можуть бути обстежені;

2) стратифікація генеральної сукупності з урахуванням адміністративно-територіального устрою та природно-сільськогосподарського районування України;

3) відбір первинних територіальних одиниць;

4) відбір домогосподарств.

Основною умовою формування вибірки є обов'язкове представлення в ній усіх областей та адміністративних районів сільської місцевості, за виключенням територій, які належать до першої або другої зони радіоактивного забруднення внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС (зона відчуження та зона безумовного (обов'язкового) відселення).

З метою адекватного відображення у вибірці основних особливостей адміністративно-територіального поділу України, генеральну сукупність домогосподарств стратифікують за регіонами, а в межах регіонів – за адміністративними районами. У кожному адміністративному районі сільської місцевості відбирають не менше, ніж три первинні територіальні одиниці вибірки – сільські ради або їхні групи. При цьому враховують поділ кожного району на природно-сільськогосподарські території. В межах кожної страти проводять процедуру відбору домогосподарств, які розбиті на чотири однорідні за основними характеристиками групи: малі домогосподарства, середні домогосподарства, великі домогосподарства і дуже великі домогосподарства (у межах первинної територіальної одиниці вибірки).

Відбір як територіальних одиниць, так і домогосподарств, здійснюють на основі механізму систематичного відбору одиниць з імовірністю, пропорційною площі землі, якою володіють та використовують домогосподарства.

На основі цієї процедури визначають вагові коефіцієнти, що забезпечують відповідність результатів обстеження зовнішнім даним та мінімізують відхилення ваг до та після калібрації.

Для поширення результатів обстеження СГД на генеральну сукупність розраховують систему статистичних ваг. Статистичні ваги призначені для врахування при оцінюванні показників імовірностей включення домогосподарств до вибірки та фактичних рівнів їх участі в обстеженні, а також узгодження результатів обстеження із зовнішньою інформацією.

З метою наближення результатів вибіркового обстеження до наявної зовнішньої інформації та підвищення рівня надійності оцінок показників, які вимірюють шляхом вибіркового спостереження, до статистичних ваг була застосована процедура калібрації.

Зовнішньою інформацією для обстеження СГД є державне статистичне спостереження за формою №6-сільрада "Окремі показники розвитку сільських, селищних, міських рад у галузі сільського господарства" з урахуванням актуалізації основних показників генеральної сукупності обстеження СГД. Процедура калібрації передбачає коригування

системи статистичних ваг з метою узгодження з цією інформацією таких основних показників обстеження СГД:

- загальна кількість сільських домогосподарств;
- загальна площа землі, якою володіють та використовують сільські домогосподарства.

При аналізі якості оцінок показників, побудованих на основі даних вибіркового обстеження, вирішальне значення для правильної інтерпретації результатів та для контролю оптимальності дизайну вибірки має інформація про величину похибки вибірки. Великою цією похибкою визначають межі довірчих інтервалів при побудові інтервальних оцінок показників – інтервалів можливих значень показників за даними вибіркового обстеження. Оцінка показника, для якого величина похибки вибірки є значною у порівнянні з величиною самої оцінки, не може бути використана при аналізі результатів обстеження.

Похибку вибірки розраховують як стандартну похибку SE на підставі величини оцінки дисперсії σ^2 значень показника та об'єму вибірки n за формулою:

$$SE = \sqrt{\frac{\sigma^2}{n}}, \quad (1)$$

де дисперсія σ^2 характеризує варіацію значень показника по одиницях вибірки.

Для вибірок зі складним дизайном, якою є, зокрема, вибірка для обстеження СГД, величина σ^2 може бути розрахована на основі класичної формули для дисперсії ознаки y при простому випадковому відборі:

$$\sigma^2 = deff \cdot \frac{\sum_{i=1}^{i=n} (y_i - \bar{y})^2}{n}, \quad (2)$$

де y_i – значення ознаки для i -го домогосподарства (наприклад, якщо y – площа землі, то y_i – площа землі конкретного домогосподарства з вибірки);

$\bar{y}$ – середнє значення ознаки для вибіркової сукупності;

$deff$ – параметр, який відображає вплив дизайну вибірки на величину дисперсії ознак (дизайн-ефект).

Для визначення дисперсій, стандартних похибок та величини дизайн-ефекту для вибірок зі складним дизайном, частіше за все використовують спеціалізовані розрахункові методи. При аналізі якості даних обстеження СГД застосовано реплікаційний метод збалансованих повторних дублювань (balanced repeated replications – BRR), який реалізований у стандартному пакеті програм WesVarPC. Цей метод

полягає в тому, що повна вибірка домогосподарств розподілена на шари, кожний з яких містить по два кластери (дві групи домогосподарств). Окремі реплікації – напіввибірки, побудовані шляхом випадкового відбору по одному кластеру з кожного шару. Розрахунок дисперсії ознаки здійснено на підставі порівняння оцінок по реплікаціях. Для використання цього методу побудовані системи шарів для загальнодержавного та регіонального рівнів.

Найбільш наочно характеризують якість даних вибірових обстежень показники граничної похибки вибірки LSE та коефіцієнту варіації CV (або відносної стандартної похибки вибірки RSE).

Величина граничної похибки вибірки LSE визначає межі довірчого інтервалу для оцінки показника. Її розраховують за формулою:

$$LSE = t \cdot SE, \quad (3)$$

де t – довірче число (квантиль нормального розподілу або квантиль розподілу ймовірностей), визначає співвідношення граничної та стандартної похибки при даній ймовірності p (p – ймовірність того, що похибка вибірки для оцінки показника не перевищить величину LSE). Типові значення t , які застосовують при аналізі даних вибірових обстежень: 0,67 (для $p = 0,50$), 1,28 (для $p = 0,80$), 1,64 (для $p = 0,90$), 1,96 (для $p = 0,95$), 2,58 (для $p = 0,99$).

Граничну похибку вибірки використовують для побудови довірчих границь оцінок (границь довірчих інтервалів). Наприклад, для побудови нижньої $\bar{y}_L$ та верхньої $\bar{y}_R$ довірчих границь інтервальної оцінки середнього значення $\bar{y}$ використовують формули:

$$\bar{y}_L = \bar{y} - LSE; \quad \bar{y}_R = \bar{y} + LSE. \quad (4)$$

Коефіцієнт варіації CV розраховують за формулою:

$$CV = \frac{SE}{\bar{y}} \cdot 100 (\%) \quad (5)$$

Коефіцієнт варіації часто використовують як показник придатності даних для аналізу. Так, якщо $CV \leq 5\%$, то оцінку вважають надійною, якщо $5\% < CV \leq 10\%$ – оцінка є придатною для кількісного аналізу, але її надійність недостатньо висока, якщо $10\% < CV \leq 25\%$ – оцінка придатна лише для якісного аналізу і її слід використовувати обережно (але іноді публікують дані, для яких CV досягає 30% і навіть 40%).

Крім надання відомостей щодо граничної похибки вибірки та коефіцієнта варіації для оцінок зведених показників для уявлення щодо потенційної надійності даних обстеження СГД, у **Базовому звіті щодо якості результатів вибірового обстеження СГД у 2015 році**, який

розміщено на офіційному Web-сайті Держстату, наведено інформацію про кількість домогосподарств, які надали відповіді під час опитування. Загальновідомо, що зі збільшенням кількості обстежених домогосподарств надійність та точність отриманих оцінок показників підвищується.

Для підвищення надійності оцінок показників, що отримують за результатами обстеження СГД, Держстат здійснює систему заходів з навчання фахівців, які проводять опитування домогосподарств, зокрема, в частині питань сприяння підвищенню участі респондентів в обстеженні, а також вдосконалює організаційно-методологічні підходи до контролю роботи цих фахівців [4, 5].

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Принципи діяльності органів державної статистики України. Затверджені наказом Держкомстату від 14.06.2010 № 216. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Основні сільськогосподарські характеристики домогосподарств у сільській місцевості в 2015 році. Статистичний бюлетень. – Київ, Державна служба статистики України, 2015. – 80с.
3. Методика формування вибірових сукупностей для проведення у 2014 – 2018 роках вибірових обстежень населення (домогосподарств): умов життя домогосподарств, економічної активності населення та сільськогосподарської діяльності населення у сільській місцевості, затверджена наказом Держкомстату від 08.02.2013 № 37.
4. Методика організації контролю якості роботи фахівців з інтерв'ювання. Затверджена наказом Держкомстату від 18.07.2006 № 335 зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 29.12.2008 № 525.
5. Порядок здійснення контролю роботи статистиків з питань обстеження сільськогосподарської діяльності населення в сільській місцевості. Затверджений наказом Держкомстату від 01.02.2007 № 29. – 54с.
6. Методологічні положення з підготовки стандартних звітів щодо якості результатів державних вибірових обстежень населення (домогосподарств). Затверджені наказом Держкомстату від 05.06.2008 № 178 зі змінами, затвердженими наказом Держкомстату від 22.12.2010 № 514.